

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **A., C., B., B.**, zast. advokátom M. F., advokát s. r. o., **Ž., B.**, proti žalovanému: **L. C. D., s. r. o., T., X. B.**, IČO: X., o **určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy** a o **zaplatenie 1 180 000,- Sk s prísl.**, o žiadosti žalobcu o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo 55/2012 zo dňa 19. júla 2012 jednomyseľne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave, uznesením č. k. 35Cb 11/1995 - 619 zo dňa 05. marca 2012 rozhodol tak, že žalobcovi právo na oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal.

O odvolaní, proti tomuto uneseniu rozhodol ako súd odvolací, Najvyšší súd Slovenskej republiky, uznesením sp. zn. 5Obo 55/2012 zo dňa 19. júla 2012 tak, že uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 35Cb 11/1995-619 zo dňa 05. 03. 2012 potvrdil.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že dôvodom odvolania je nesúhlas žiadateľa - žalobcu s rozhodnutím prvostupňového súdu, ktorým nebol účastník konania - žalobca oslobodený od súdnych poplatkov- poplatku za podané dovolanie.

Postup súdu prvého stupňa pri rozhodovaní o žiadostiach resp. návrhoch žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov, označil za správny, keď skúmal kumulatívne splnenie dvoch podmienok stanovených v ustanovení § 138 O. s. p., vyžadovaných pre priznanie práva na oslobodenie od súdnych poplatkov. Za rovnako správny odvolací súd označil postup súdu prvého stupňa, keď výzvou žiadateľa požiadal predložiť priznanie jeho majetkových pomerov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Z podania žalobcu, doručeného súdom dňa 09. 01. 2012 /č. l. 614/, odvolací súd zistil, že žalobca znova požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a priložil k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov potvrdenie o osobných majetkových a zárobkových pomerov na oslobodenie od súdnych poplatkov /č. l. 615/. Keďže odvolací súd, sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že toto potvrdenie nie je nijakým spôsobom verifikované, dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne konštatoval, že žalobca nepreukázal vyžadované skutočnosti, dané ustanovením § 138 O. s. p., ktoré sú rozhodujúce pri posudzovaní dôvodnosti žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo 55/2012 zo dňa 19. júla 2012 je taktiež zrejme, že odvolací súd sa zaoberal aj žiadosťou žalobcu podanou jeho právnym zástupcom, v ktorej sa odvoláva na skutočnosť, že je chráneným svedkom v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I. a stotožnil sa s vysloveným právnym záverom súdu prvého stupňa, že skutočnosť byť chráneným svedkom nezakladá automaticky právo na oslobodenie od súdnych poplatkov chráneného svedka a konštatoval, že takáto povinnosť súdu, oslobodiť chráneného svedka od súdnych poplatkov, nevyplýva ani zo zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka. V odôvodnení uznesenia, sp. zn. 5Obo 55/2012, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, dospel k záveru, že žalobca ani v odvolaní nedoložil žiadne relevantné dôkazy, ktoré by slúžili ako podklad pre priznanie práva na oslobodenie od súdnych poplatkov. S vyhodnotením súdu prvého stupňa sa stotožnil, napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil v zmysle ustanovenia § 219 O. s. p..

Proti tomuto uzneseniu, s vyznačenou právoplatnosťou /31.07.2012/, podal dovolanie žalobca, podaním doručeným súdu 10. 08. 2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 05. 03. 2012 č. k. 35Cb 11/1995 - 619 /č. l. 641/. Vyslovený právny názor, že skutočnosť zaradenia dovoľateľa do programu na ochranu svedkov neodôvodňuje jeho právo na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, a to ani vtedy ak žalobca sa zdržiava v zahraničí označil za rozpor dvoch zákonov, /zákona č. 99/1963 Zb. O. s. p.

a zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedkov. Dovolateľ, zároveň túto skutočnosť, označil za rozpor s čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko napadnuté rozhodnutie obidvoch súdov zasahuje neprimerane do práv dovolateľa na jeho súdnu ochranu pri domáhaní sa jeho práv. Žalobca v dovolaní uviedol, že sa nestotožňuje, ani s odôvodnením odvolacieho súdu, ohľadne konštatovania, že dodatočné tlačivo /č. l. 615/ nie je nikým verifikované. Konštatoval, že v tlačive deklaroval, že nemá žiaden majetok a jeho príjmy mu neumožňujú zaplatiť tento súdny poplatok. K odôvodneniu odvolacieho súdu dovolateľ namietal, že pôvodne tlačivo bežne používané do 31. 12. 2011 si vyžadovalo vlastnoručný podpis a overený podpis žiadateľa, a i keď sa pri zmene tlačiva judikatúra k tomuto ustanoveniu nezmenila, súd napriek tomu, že o týchto problémoch vedel, nepripustil a ani túto náhradnú možnosť zástupcom žalobcu neoznámil. Podľa dovolateľa, objektívny nedostatok finančných prostriedkov, resp. iného majetku, by nemal spôsobovať nemožnosť domôcť sa svojho práva na súde. Skutočnosť, že toto nemohol preukázať listinnými dôkazmi, podľa neho, dostatočne odôvodnil tým, že v zmysle zákona č. 256/1998 je zaradený na ochranu svedkov, ktorý program toto neumožňuje, s ohľadom na bezpečnosť jeho a jeho mladej rodinky. S vysloveným názorom prvostupňovým súdom, že súdny poplatok za dovolanie môže zaplatiť jeho matka, ktorá ho pred súdom zastupuje, sa nestotožnil, nakoľko jeho matka je ťažko postihnutá zdravotne, pripútaná na lôžko a nie je schopná z jej 200 eur dôchodku platiť súdny poplatok za účelom ochrany základných ľudských práv dovolateľa, ktoré mu zaručuje Ústava Slovenskej republiky. Dovolateľ prehlásil, že jeho majetkové a sociálne pomery mu nedovoľujú zaplatiť súdny poplatok, na základe čoho navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť vec na nové prejednanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§ 10a ods. 2 O. s. p./ prejednal dovolanie podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 243c O. s. p., ako podané v zákonnej lehote /§240 O. s. p./, spĺňajúce náležitosti § 241 ods. 1 O. s. p., s tým, že dovolateľ označil dovolanie za prípustné, z dôvodov uvedených v ustanovení § 241 ods. 2 písmeno a/ odňatím možnosti konania pred súdom vady uvedenej v § 237 písmeno f/ O. s. p.

Základnou otázkou, pre posúdenie dôvodnosti dovolania žalobcu je, či žalobcovi bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, keď mu nebolo priznané právo na oslobodenie od súdnych poplatkov /§ 138 O. s. p./ a teda či dovolateľ dôvodne odvodil prípustnosť dovolania § 241 ods. 2 písmeno a/ O. s. p.

Súd môže na návrh účastníka, účastníkovi priznať celkom, alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú, a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva /§ 138 ods. 1 O. s. p. Z ustanovenia § 138 ods. 2 O. s. p. vyplýva, čo musí byť v návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov účastníka deklarované. Dovolateľ v jeho dovolaní sám uvádza, že tlačivo v zmysle ustanovenia § 138 ods. 2 O. s. p. predložil v takom rozsahu ako mu umožnil zákon o ochrane svedkov. Z ustanovenia § 138 O. s. p. nevyplýva, že pomery účastníka v návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov majú byť deklarované v inom rozsahu ako ukladá citované ustanovenia v prípade keď, účastník konania, ktorý požaduje priznať právo na oslobodenie od súdnych poplatkov je zaradený do programu na ochranu svedkov. S poukazom na uvedené, odvolací súd sa správne stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že byť chráneným svedkom nezakladá automaticky oslobodenie od súdnych poplatkov chráneného svedka, pričom takáto povinnosť, nevyplýva ani zo zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka.

Z ustanovenia § 20 zákona 256/1998 Z. z. vyplýva, že náklady spojené s ochranou svedka ohrozenému svedkovi a chránenému svedkovi znáša štát. Z citovaného ustanovenia je zrejme iba to, že náklady spojené s ochranou svedka znáša štát, ale nie právo na oslobodenie od súdnych poplatkov bez ohľadu na splnenie povinnosti stanovenej v ustanovení § 138 O. s. p.. Ustanovenie § 20 zákona 256/1998 Z. z. a ani žiadne iné ustanovenie citovaného zákona sa na preukázaní skutočností pre priznanie práva na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 138 O. s. p. nevzťahuje. Tvrdenie dovolateľa, že ide o rozpor dvoch zákonov je, preto nedôvodné a účelové.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§10a ods. 2 O. s. p./ dospel k záveru, že konajúce súdy tým, že nepriznali žalobcovi právo na oslobodenie od súdnych poplatkov mu týmto postupom neodňali možnosť konať pred súdom. Neoslobodenie od súdnych poplatkov v súlade s ustanovením § 138 O. s. p. nie je v príkrom rozpore s čl. 46 Ústavy ako tvrdí dovolal. Povinnosť platiť súdny poplatok vyplýva zo zákona o súdnych poplatkoch a neoslobodenie od súdnych poplatkov v súlade s zákonom nie je neprimetný zásah do práva na súdnu ochranu pri domáhaní jeho práva. V danom prípade nejde o prípustné dovolanie podľa ustanovenia § 239 O. s. p. a ani podľa ustanovenia § 237 písmeno f/ O. s. p.

Na základe takto posúdeného skutkového a právneho stavu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písmeno c/ O. s. p. a § 234c O. s. p., ako neprípustné odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 26. novembra 2013

**JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: H.